

طرح دوره نظری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان
دانشکده پرستاری و مامایی شهید دکتر بهشتی رشت

گروه آموزشی: مامایی		عنوان درس: مشاوره و راهنمایی در مامایی و بهداشت باروری کد درس: ۱۲
محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی شهید دکتر بهشتی رشت		تعداد واحد: ۱/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی
مدت زمان ارائه درس: نیم سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴		تعداد گروه هدف: ۶ نفر
زمان شروع: یکشنبه ۷ مهر ماه ۱۴۰۳		رشته و مقطع تحصیلی گروه هدف: کارشناسی ارشد ناپیوسته مامایی
مشخصات اساتید مسئول		
نام و نام خانوادگی: دکتر محمد عباسی	نام و نام خانوادگی: دکتر پروانه رضاسلطانی	نام و نام خانوادگی: دکتر صدیقه پاکسرشت - مسئول
روان‌پزشک / متخصص اعصاب و روان تعداد جلسات تدریس: ۴ جلسه	رتبه: استادیار بهداشت باروری تعداد جلسات تدریس: ۶ جلسه آدرس ایمیل: rezasoltani49@gmail.com	رتبه: استاد بهداشت باروری تعداد جلسات تدریس: ۶ جلسه

مرفی محوری در مورد درس

در طول این درس، دانشجویان با مفاهیم مشاوره و راهنمایی و مراحل، اصول و مهارت‌های مشاوره تخصصی در حوزه مامایی و بهداشت مادر و کودک و باروری آشنا می‌شوند. دانش و حوزه عملی تخصص مامایی و بهداشت باروری با مسأله تولید مثل انسان‌ها سر و کار دارد. هدف این رشته تحصیلی مامایی و بهداشت باروری با دیدگاه کلی‌نگر شامل بازیابی، حفظ و ارتقای سلامت و افزایش تندرستی زنان و مردان، زنان باردار و جنین وی از طریق ارایه با کیفیت منطبق بر اصول مربوط به مشاوره‌ی تخصصی مبتنی بر مشاوره روان‌شناختی در دوران پیش از بارداری با تأکید بر مشاوره باروری سالم و فرزندآوری؛ مشاوره دوران بارداری، حین زایمان، پس از زایمان و دوران شیردهی و نیز مشاوره طی مراحل حول و حوش یائسگی زنان است. ماماها و کارشناسان/متخصصان بهداشت باروری به عنوان عضوی کلیدی از اعضای تیم سلامت و یا به طور مستقل در مراکز زایمانی و مراکز خدمات جامع سلامت و مراکز آموزشی و درمانی، خدمات مذکور را در سطوح پیشگیری و در نقش‌های مشاوره‌ای با هدف ترویج زایمان طبیعی و ارتقای سلامت باروری زن؛ مادری ایمن؛ کاهش مرگ و میر و معلولیت مادران و ارتقای سلامت نوزاد، کودک و خانواده ارایه می‌نمایند.

در طی مراحل مشاوره در حیطه سلامت مادر و کودک از طریق هم‌کنشی بین ارایه‌دهنده خدمت و زن و خانواده وی تبادل اطلاعات صورت می‌گیرد و لذا با درک بهتر نیازهای زن و جامعه برای ارایه خدمت به ایشان، زمینه حمایت از ایشان در دریافت مراقبت بهتر در طی بارداری زایمان و دوره پس از زایمان برای خود و نوزاد/کودکش فراهم می‌شود. بدین ترتیب، زن و خانواده وی را قادر می‌سازد تا برای ارتقای سلامت خویش تصمیم‌گیرنده باشند و برنامه‌ای را در این خصوص طراحی و اقدام نمایند. در حقیقت، مشاوره تخصصی بهداشت باروری از طریق افزایش اعتماد زنان، خانواده و جامعه نسبت به امکانات موجود و خدمات و کارکنان متخصص در امر سلامت، رضایت جامعه از ارایه خدمات سلامت و مراقبتی مربوط را نیز به همراه دارد.

اهداف کلی درس‌های توانمندی

شناخت مفاهیم و اصول مشاوره و راهنمایی و تشخیص چگونگی کاربرد اصول و تکنیک‌های آن در رابطه با مسایل و مشکلات آموزشی، بهداشتی و درمانی مراجعان؛ نقش ماما در مشاوره و راهنمایی افراد خانواده در زمینه‌های مختلف آموزشی، بهداشتی، ژنتیکی و مسایل جنسی.

شرح درس

فراگیران ضمن آشنایی با مفاهیم و اصول مشاوره و راهنمایی در ارتباط با مسایل آموزشی، بهداشتی و درمانی با هماهنگی اساتید مربوط مهارت لازم را به کار خواهند گرفت.

اهداف اختصاصی درس ازیز محرمی توانمندی

از فراگیر/دستیار انتظار می‌رود در پایان دوره:

۱. راهنمایی و مشاوره را تعریف کند و انواع، اصول و اهداف آن را توضیح دهد.
۲. روش‌های مستقیم و غیرمستقیم مشاوره و مهارت‌های ارتباطی را شرح دهد.
۳. مراحل، اصول، مهارت‌ها و بستر مشاوره را بر اساس دیاگرام سازمان بهداشت جهانی با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط تبیین کند.
۴. ارتباط بین اصول و مراحل مشاوره را بر اساس دیاگرام سازمان بهداشت جهانی در یک اسلاید نشان دهد.
۵. نقش ماما در مشاوره و راهنمایی از نظر آموزشی و بهداشتی بلوغ را شرح دهد.
۶. نکات مربوط به مشاوره پیش از ازدواج را توضیح دهد.
۷. سلامت جنسی و مسایل مرتبط با توجه به مشکلات جسمی، روانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و رعایت موازین اخلاقی را توضیح دهد.
۸. علل ناباروری و مشاوره‌ی تخصصی در هر نوع از ناباروری را شرح دهد.
۹. مشاوره‌ی باروری سالم و تنظیم خانواده را توضیح دهد.
۱۰. مشاوره‌ی تخصصی مربوط به ناهنجاری‌های جنینی و مسایل ژنتیکی مرتبط را با توجه به دستورالعمل‌های کشوری شرح دهد.
۱۱. مشاوره‌ی تخصصی پیش از بارداری را مبتنی بر اصول و مراحل مشاوره با بیان دغدغه‌های احتمالی زن و همسر وی در این دوران و یا سناریوی مربوط ارائه دهد.
۱۲. مشاوره‌ی تخصصی دوران بارداری را مبتنی بر اصول و مراحل مشاوره با بیان دغدغه‌های احتمالی مادر و همسر وی و یا سناریوی مربوط ارائه دهد.
۱۳. مشاوره‌ی تخصصی حین زایمان را مبتنی بر اصول و مراحل مشاوره با بیان دغدغه‌های احتمالی مادر و همسر وی و یا سناریوی مربوط ارائه دهد.
۱۴. مشاوره‌ی تخصصی پس از زایمان را مبتنی بر اصول و مراحل مشاوره با بیان دغدغه‌های احتمالی مادر در این دوران و یا سناریوی مربوط ارائه دهد.

۱۵. مشاوره تخصصی تغذیه با شیر مادر را مبتنی بر اصول و مراحل مشاوره با بیان دغدغه‌های احتمالی مادر و یا سناریوی مربوط ارایه دهد.

۱۶. مشاوره تخصصی یائسگی را مبتنی بر اصول و مراحل مشاوره با بیان دغدغه‌های احتمالی زن در این دوران و یا سناریوی مربوط ارایه دهد.

روش تدریس رویکرد ارایه درس

روش‌های یاددهی-یادگیری مبتنی بر رویکرد آموزشی انتخاب شده: تدریس حضوری با کاربری روش‌های سخنرانی تعاملی برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و کوئیز کلاسی)، ارایه سناریوهای مرتبط با موضوع مطرح شده و یادگیری مبتنی بر سناریو، تدریس توسط هم‌تایان (Peer teaching)، ارایه مطالب و یا مقالات مرتبط توسط دانشجو و یادگیری مبتنی بر کار گروهی و تیمی و ایفای نقش (Role playing)

۱۷ سلامت علی

در مراکز مشاوره و مراکز خدمات جامع سلامت (واحد بهداشت مادر و کودک و خانواده) شامل تمرین کسب مهارت با کاربری مراحل، اصول و مهارت‌های مشاوره و راهنمایی تخصصی درخصوص سلامت باروری و مادر و کودک

تقویم درسی ارایه برنامه درس مشاوره و راهنمایی درمانی و بهداشت باروری - نیم سال اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳

جلسه	عنوان	استاد	مدت	عرصه و روش آموزش
۱	معارفه، معرفی درس، اهداف کلی و اختصاصی، رویکرد آموزشی، وظایف و انتظارات از دانشجویان، روش ارزشیابی مستمر و پایانی و تعیین تکالیف دانشجویان مبتنی بر طرح درس	دکتر پاک سرشت دکتر رضاسلطانی	۸-۱۰	کلاس حضوری یکشنبه ۱۴۰۳/۷/۱۸
۲	مراحل، اصول، مهارت‌ها و بستر مشاوره بر اساس دیگرام سازمان بهداشت جهانی	دکتر رضاسلطانی	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی)، بارش افکار یکشنبه ۱۴۰۳/۷/۱۵
۳	اصول و اهداف راهنمایی و مشاوره و کاربرد آن (نحوه اجرا، برگزاری جلسات مشاوره، شروع و ختم آن) و مهارت‌های ارتباطی	دکتر عباسی	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۷/۲۲
۴	فنون و روش‌های مختلف راهنمایی و مشاوره به- صورت مستقیم و غیرمستقیم (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه و ...)	دکتر عباسی	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۷/۲۹
۵	مهارت‌های مشاوره و انواع راهنمایی و مشاوره در زمینه مسایل آموزشی، بهداشتی، روانی و اجتماعی	دکتر عباسی	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۸/۶
۶	نقش ماما در مشاوره و راهنمایی از نظر آموزشی و بهداشتی و	دکتر پاک سرشت	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۸/۱۳
۷	نقش ماما در مشاوره و راهنمایی سلامت جنسی و مسایل مرتبط با توجه به مشکلات جسمی، روانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و رعایت موازین اخلاقی	دکتر پاک سرشت	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۷/۲۰
۸	مشاوره تخصصی ازدواج	دکتر پاک سرشت	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۸/۲۷
۹	مشاوره تخصصی بلوغ و مشاوره تخصصی سلامت جنسی	دکتر پاک سرشت	۸-۱۰	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده یکشنبه ۱۴۰۳/۹/۴

یکشنبه ۱۴۰۳/۹/۱۱	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده	۸-۱۰	دکتر پاک سرشت	مشاوره تخصصی باروری/تنظیم خانواده	۱۰
یکشنبه ۱۴۰۳/۹/۱۱	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه- ریزی شده	۸-۱۰	دکتر پاک سرشت	مشاوره تخصصی ناباروری	۱۱
یکشنبه ۱۴۰۳/۹/۱۸	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی)/نمایش اسلاید، بارش افکار Peer teaching	۸-۱۰	دکتر رضاسلطانی	مشاوره تخصصی پیش از بارداری و مسائل مربوط به ناهنجاری های جنینی و ژنتیکی مرتبط	۱۲
یکشنبه ۱۴۰۳/۹/۲۵	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی)، بارش افکار، نمایش اسلاید/فیلم Peer teaching	۸-۱۰	دکتر رضاسلطانی	مشاوره تخصصی دوران بارداری	۱۳
یکشنبه ۱۴۰۳/۱۰/۲	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی)، بارش افکار، نمایش اسلاید/فیلم Peer teaching	۸-۱۰	دکتر رضاسلطانی	مشاوره تخصصی حین زایمان	۱۴
یکشنبه ۱۴۰۳/۱۰/۹	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی)، بارش افکار، نمایش اسلاید/فیلم Peer teaching	۸-۱۰	دکتر رضاسلطانی	مشاوره تخصصی دوران پس از زایمان مشاوره تخصصی تغذیه با شیر مادر در ۲ سال اول زندگی	۱۵
یکشنبه ۱۴۰۳/۱۰/۹	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی)، بارش افکار، نمایش اسلاید Peer teaching		دکتر رضاسلطانی	مشاوره تخصصی یائسگی	۱۶
آزمون پایانی					۱۷

منبع اصلی درس (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس - در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلدات آن به

عنوان منبع ضروری نباشد)

- ۱- شفیغ آبادی، عبدا... فنون و روش های مشاوره، انتشارات ترمه.
- ۲- حسینی بیرجندی، سید مهدی. اصول و روش های راهنمایی و مشاور، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۳- فریزر، دیان و کوپر، مارگار. درسنامه مامایی مایلز، ترجمه واثق، سیده فاطمه؛ توکل، زینب، طاهری، مهشید و مومنی موحد، زهره. انتشارات بشری.
- ۴- رنجبر، فهیمه و پاک گوهر، مینو. راهنمای کاربردی مشاوره و مراقبت های بهداشتی دختران نوجوان. انتشارات تیمورزاده
- ۵- خدایاری فرد، محمد. مشاوره مبانی روان شناختی. نشر یسپرون.
- ۶- فولادبند، فرحناز. گردآوری در واحد توسعه شبکه و ارتقای سلامت، مجموعه کتب آموزشی کارکنان بهداشتی و راهنمای مشاوره خانواده، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۹۱

7. World Health Organization (2013). A handbook for building skills counseling for maternal and newborn health care.

۸- و دیگر منابع معتبر روز

امکانات آموزشی (نظری)

- وایت بورد و ماژیک
- ویدیو پروژکتور
- رایانه
- محتوای آموزشی متنی پاورپوینت و پی دی اف
- نرم افزار پخش ویدیوی فیلم های آموزشی/انیمیشن
- بسته های خدمتی، دستورالعمل ها و پروتوکل های کشوری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

نمونه ارزشیابی فراگیر

نمره (درصد)	روش آزمون
۲ (۱۰)	حضور منظم و به موقع و مشارکت گروهی فعال در برنامه‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های کلاسی/ارزشیابی تکوینی
۸ (۴۰)	ارایه به موقع تکالیف محوله و فعالیت‌های کلاسی و گروهی/تعاملی و ارایه نمونه سناریوی مشاوره توسط دانشجو/ارزشیابی تکوینی
۱۰ (۵۰)	آزمون پایان ترم/ارزشیابی تراکمی (پایانی) - آزمون کتبی تشریحی و سؤالات تحلیلی
۲۰ (۱۰۰)	جمع

مقررات و انتظارات از فراگیران شرکت‌کنندگان

هرفراگیر شرکت‌کننده طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- رعایت حسن اخلاق و شئونات اسلامی؛
- حضور منظم و به موقع و مشارکت گروهی فعال/تعاملی در فعالیت‌های کلاسی؛
- ارایه نمونه سناریوهای مشاوره مرتبط با موضوع تخصصی تعیین شده مبتنی بر اصول مشاوره و راهنمایی در بهداشت باروری و مادر و کودک؛
- ارایه تکالیف به موقع تعیین شده؛
- شرکت در آزمون پایان ترم.